

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2012/13:25

Stenografiska
uppteckningar
2012/13:25

Fredagen den 8 februari

1 § Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Anders Borg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 22 januari 2013

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 12 februari 2013

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar finansminister Anders Borg och medarbetare välkomna till EU-nämnden.

Vi befinner oss på punkt 1 på föredragningslistan, Ekonomiska och finansiella frågor. Vi börjar med A-punkterna. Men först har vi en ordningsfråga.

Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (S):

Det finns en lång rad andra ansvarsfrihetsfrågor som A-punkter, och det är väl okej. Sverige har i något fall sagt att man kommer att rösta ja till slutsatserna, och i andra fall kommer man att göra som man har gjort när det gäller den punkt som behandlar ansvarsfriheten, där man vill återkomma med en ståndpunkt. Jag undrar varför man har sagt så. I något fall har man sagt att det är okej med ansvarsfrihet, men i andra fall har man inte gjort det.

Anf. 3 Departementssekreterare EMMA HOLSTAD:

På Coreperdagordningen har det funnits fyra frågor om ansvarsfrihet. Det är bara en av dem som är uppe på Ekofinrådet, och den gäller kommissionens ansvarsfrihet. Den punkten går upp som en falsk B-punkt, vilket betyder att man egentligen är enig i frågan men tar upp den eftersom man vill ha en diskussion. På de andra tre punkterna har vi inte funnit att vi ska blockera för att diskutera frågorna i något enskilt organ.

Anf. 4 BÖRJE VESTLUND (S):

Jag blev inte klokare av det svaret.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi återkommer delvis till den här punkten senare på dagordningen.

Anf. 6 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Jag hade en liknande fråga. Behandlar man inte ansvarsfrihetsfrågorna i en klump? Det handlar ju om samma budget. I vissa fall ger man tjänstemännen eller ledningarna ansvarsfrihet, men sedan sätter man upp frågetecken om budgeten.

Anf. 7 LARS OHLY (V):

Jag tolkade A-punktslistan så att Sverige inte har tagit ställning när det gäller kommissionens ansvarsfrihet. Men nu sägs det att det är en falsk B-punkt, det vill säga att man egentligen är enig.

Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi ska prata om kommissionens ansvarsfrihet under den här punkten. Vi kan gärna återkomma med skriftlig information i frågan.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

I så fall vill vi ha informationen före kl. 12.00, eftersom samrådstiden går ut kl. 14.00 och det sedan handlar om vår inre logistik.

Då, finansministern, ser vi fram emot en återrapportering från rådsmötet den 22 januari.

Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det var lite av ett mellanmöte utan några riktigt tunga diskussioner. Det enda som var mer centralt var detta med finansiella transaktioner, där Sverige, Danmark, Polen, Ungern, Rumänien och Bulgarien gjorde ett uttalande tillsammans, där vi underströk vikten av att vi har möjligheter till inflytande i det fortsatta arbetet.

Jag vill på den här punkten passa på att påpeka – eftersom vi också hade det irländska ordförandeskapsprogrammet – att det ser väldigt bra ut hittills med det irländska ordförandeskapet. Omedelbart efter det att vi hade gjort deklarationen gick de in och underströk att ordförandeskapet skulle bedriva arbetet så att även de utanförstående medlemsländerna fick inflytande. Man har lite grann känslan av att vi för det första har ett kompetent ordförandeskap och för det andra ett kompetent ordförandeskap från ett litet land, vilket är en väldigt förbättring för oss små länder.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen under denna punkt.

Punkt 3 på dagordningen har utgått. Vi går därför direkt till punkt 4, Övriga frågor – aktuella lagstiftningsförslag, som är en informationspunkt.

Anf. 12 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det rör förhandlingarna kring det så kallade tvåpaketet, den tillsyns-mekanism som vi höll på med och som vi lite övergripande ibland kallar bankunion, som bara är en del av detta, och sedan CRD IV.

Det är en punkt som jag kommer att understryka och som är mycket central för oss. När man får använda avvecklingsverktyg måste även de som vi tycker är mest centrala, nämligen kapitalförstärkning och tillfälligt statligt ägande, vara med. Vid sidan av det är det viktigt för oss att

understryka att man i CRD IV-kompromissen inte naggar våra kapitaltäckningsmöjligheter i kanten.

När det gäller krishanteringsmekanismen – som jag skulle ha nämnt också är med – tycker vi dessutom att det är viktigt att inte ge alltför stor makt åt den europeiska bankmyndigheten. Vi anser till exempel inte att de ska vara inblandade när vi hanterar banker i kris i Sverige. Vi tycker generellt sett att de inte ska ha några befogenheter alls på det området. Det sammanhänger naturligtvis med att det ytterst rör svenska skattepengar, och den plånboken vill vi gärna hålla i hemifrån.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Vi får tacka för informationen under punkt 4 och går vidare till punkt 6, Beviljande av ansvarsfrihet för kommissionen för genomförandet av budgeten för 2011. Det är en beslutspunkt.

Anf. 14 Finansminister ANDERS BORG (M):

Vi kommer att rösta nej till ansvarsfrihet, precis som förra året. Det finns två argument som talar för det.

Det har inte skett någon väsentlig förbättring. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 15 LARS OHLY (V):

Jag vill välkomna den positionen. Den föredragning som vi fick från Revisionsrätten visade att alla de invändningar som Sverige hade haft mot hur ekonomin hade hanterats föregående år kvarstod. Det hade därför varit märkligt om Sverige hade röstat nej förra gången och nu hade ändrat sig. Det måste till väsentliga förbättringar vad gäller hanteringen av budgeten för att man ska kunna rösta för ansvarsfrihet den här gången.

Anf. 16 BO BERNHARDSSON (S):

Vi har ingen annan uppfattning. Vi röstade nej förra året, och det har blivit sämre. Det ligger i logikens riktning hur vi ska agera nu.

Men jag undrar lite. Detta pågår år efter år. Finns det några andra initiativ som Sverige skulle kunna ta för att få bättre ordning? Det är en sak att rösta nej till ansvarsfrihet, men finns det några initiativ att ta? Vad jag förstår begås det också misstag i medlemsländerna. Det är naturligtvis kommissionen som har huvudansvaret för hur det fungerar.

Kan vi göra mer än att rösta nej för att det ska bli bättre? Det är min fråga.

Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det vi själva har jobbat för är att vi ska få en tydligare nationell granskning av medlen och också nationella deklarationer.

Det ska också sägas – så att vi själva ska ha ett mått av ödmjukhet – att även vi, via den granskning som ESV har gjort, har hittat fel på 3 ½ procent inom regionalfonden och 3 procent inom fiskerifonden, och vi kommer att ha fel inom landsbygdsprogrammet i ett inte obetydligt mått. Vi har alltså anledning att se över hur vi jobbar med detta.

Jag vill kolla med någon om det är Sverige, Holland och Danmark som har nationella deklARATIONER. Det är en av de saker som vi har försökt få fler att skriva på, så att man därigenom skärper myndighetschefernas ansvar. När vi i Sverige införde att man ska underteckna att man har kontrollerat och det verkar stämma, då kan det nog sägas att man skärpte kontrollen en del.

Jag tycker att vi även för svensk del ska titta på vad vi kan göra, och sedan ska vi naturligtvis se om vi kan få fler länder med på hållningen att man helt enkelt är bättre i den egna revisionen. Mycket av felet ligger ju i medlemsländernas hantering.

Det enda man möjligtvis ska lägga till är att kontrollen för oss som bor på landsbygden ibland blir smått löjeväckande, när det kommer körande tjänstemän från länsstyrelsen med små plastlådor och mäter grässtrån. Då undrar man om det var riktigt detta vi skulle använda skattepengar till. Det gäller att ha en balans i detta.

Emma Holstad kanske vill lägga till något om intygandena.

Anf. 18 Departementssekreterare EMMA HOLSTAD:

Jag kan lägga till att även Storbritannien lämnar intygande, så det är fyra medlemsstater som gör det.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M):

Om Bo Bernhardsson har någon konstruktiv idé om vad vi kan göra – jag säger detta utan ironi – och vi har bra idéer, då tycker jag att vi ska arbeta för att få fram dem. Det behövs framsteg, helt enkelt. Detta är en nagel i ögat på hela EU hur medborgarna ser på unionen, att man inte kan hålla ordning på pengarna på ett vettigt sätt.

Anf. 20 Andre vice talman ULF HOLM (MP):

Jag välkomnar också att Sverige fortsätter att säga nej med de argument som ges.

Finansministern nämnde att det var myndighetscheferna som skulle ge intyg. Jag antar att du menar de nationella myndighetscheferna och inte de på EU-nivå – ja.

Ett problem är också att ni rekommenderar att cheferna ska få ansvarsfrihet – det fanns som en A-punkt och gällde några av myndigheter inom EU. De får plötsligt ansvarsfrihet, men inte andra. Då hänger jag inte med i logiken, för man borde ju ta allt i ett sjok. Det är ju ett gemensamt ansvar.

Den andra frågan är om det finns fler länder som börjar fundera i samma riktning som Sverige, Holland och England, som röstade nej förra gången, och kanske också börjar inse problematiken i detta, inte minst när man nu sitter och förhandlar om den nya långtidsbudgeten.

Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (M):

Låt oss återkomma med skriftlig information. Jag vill inte ge mig in i en förklaring av vad uppdelningen beror på. Vi får återkomma. Det är bättre att vi ger korrekt information till nämnden.

Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (M):

Nej, det har vi inte noterat än. Men det ska vi argumentera för. Som ni väl vet är det troliga att vi så småningom kan få med något av de länder som är budgetrestriktiva, precis som vi. Men det återstår att se. >>>
Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Därmed lämnar vi punkt 6 och går vidare till punkt 7, Rådets budgetriktlinjer för 2014. Det är en beslutspunkt och en ny fråga.

Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (M):

Detta är riktlinjerna för kommissionens årliga arbete med budgeten inför 2014. Jag tror inte att det blir någon omfattande diskussion om detta. Möjligtvis blir det deklARATIONER från några av oss som är budgetrestriktiva. Om andra gör det kommer jag också att göra det.

Vi anser att årets budgetriktlinjer återspeglar regeringens ståndpunkt om en effektiv och restriktiv budgetpolitik inom EU, och vi kommer att ställa oss bakom slutsatserna.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Vi går vidare till punkt 8, Förberedelser inför G20-mötet med finansministrar och centralbankschefer. Det är också en beslutspunkt.

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (M):

De här brukar vara överstökningsbara punkter eftersom dessa terms of reference ofta är väl tuggade. Vi brukar ha rätt givna europeiska ståndpunkter, och vi kan ställa oss bakom budskapet.

Denna gång kommer jag nog att göra ett inlägg i en annan diskussion, nämligen hur Europa ska ställa sig i förhandlingarna om quota and voice i IMF. Det finns ett antal länder som tycker att deras tid har passerats och följaktligen vill dra ned på de rikare ländernas kvot.

Sverige tycker inte att detta är så väldigt problematiskt generellt sett, utan det ska återspegla hur världsekonomin fungerar. Det finns dock en risk att de som representerar Europa på G20 som av en händelse råkar landa i förslag som gör att vi som inte är representerade får bära bördan av denna kvot.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<**. Då blir det i stället mindre medlemsländer som får bära bördan av detta. Därför är det viktigt att vi, Holland och några till markerar att vi inte kan värja oss från intrycket att det finns en nationell agenda som vi inte delar i synen på vem som ska bära bördan. Bördor bör bäras lika och inte specifikt av svenskar.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt även i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 9, Årlig tillväxtöversikt 2013. Även det är en beslutspunkt.

Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M):

Jag tror att det är tredje gången vi har denna rapport uppe i olika omgångar. Det blir nog ingen diskussion om det. Från svensk sida kan vi stödja de övergripande prioriteringarna, och vi kan med tillfredsställelse notera att det finns formuleringar om parterna, skattepolitiken och annat som nationella angelägenheter.

Anf. 30 DAVID LÅNG (SD):

Ordförande! Sverigedemokraterna menar att regeringen bör rösta emot rådsslutsatserna, för de innehåller referenser till den finanspolitiska pakten, rekommendationer om utformning av skattesystem, skattebas och sociala skyddsnät och även hänvisning till finansieringsverktyg som vi är skeptiska till i form av projektobligationer. Med finns även utformning av arbetsmarknadspolitik och användning av strukturfonder.

Jag undrar också över punkt 26 med hänvisning till hinder på inre marknaden och byggindustri. Har detta något med utstationeringsdirektivet att göra?

Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M):

Den hållning Sverige har vad gäller dessa rapporter delar vi med många andra. Från nästan alla stora internationella institut presenteras olika rekommendationer och uppfattningar. För svensk del hanterar vi själva det allra mesta av detta i Sveriges riksdag. Jag tycker inte att man kan ha någon invändning mot att den här typen av rapporter görs.

Som vi uppfattar det har punkt 26 inte med utstationeringsdirektivet att göra.

Anf. 32 LARS OHLY (V):

När det gäller den europeiska terminen har vi tidigare varit tveksamma eller direkt kritiska till de landsspecifika rekommendationer som finns med som en del av detta. De kommer inte att komma upp nu, men de finns med senare i processen. Vi menar att man borde säga att den typen av rekommendationer bara ska ges om de verkligen ska spela roll. Här har Sverige haft samma hållning som till andra typer av rapporter, nämligen att det är en nationell angelägenhet och därför behöver vi inte bry oss om dem. Om det är så tycker jag inte att de ska utformas på något sätt från EU.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Önskar finansministern kommentera? Nej. Jag kan sammanfattningsvis konstatera att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet men att Sverigedemokraterna anmält avvikande mening.

Vi lämnar punkt 9 och går vidare till punkt 10, Förvarningsmekanismen 2013. Även detta är en beslutspunkt.

Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M):

Sverige är ett av de länder som kommissionen i rapporten menar har obalansrisker. Det är en liten förskjutning i förhållande till förra gången. Man har nu inte lyft fram fastighetspriserna eftersom man menar att prisökningstakten har stabiliserats. Vi har dock fortsatt bekymmer med bytesbalans respektive privat skuldsättning.

Bytesbalansen gjorde man en fördjupning av som nog är det mest läsvärda som har skrivits om bytesbalansen. Den landade i allt väsentligt i att Sverige inte har några stora obalanser här eftersom vi betalar av de stora utlandslån vi tog under 70- och 80-talen och ligger nära en neutral nettoposition.

Vi är alltså inte i samma läge som till exempel Norge och Schweiz som under lång tid har haft stora bytesbalansöverskott och som följaktligen ackumulerat en stor positiv position.

Därtill har Sverige inte haft en politik för att manipulera växelkursen. Vi har inte haft en centralbank som medvetet kört ned växelkursen, utan tvärtom har Riksbanken under alla år hävdat att den så småningom ska bli starkare – dock kanske inte helt framgångsrikt.

Vi kommer att säga till kommissionen att det vore bra om de fördjupade granskningen av Sverige, särskilt när det gäller den privata skuldsättningen. Den är ett bekymmer, men framför allt skulle vi vilja få till stånd en diskussion om vilken typ av bana tillbaka till en stabil skuldsättning som vore lämplig. Det är en komplex frågeställning. Det räcker med att blicka över sundet för att inse att om man kraschar en fastighetsmarknad så får man en ekonomi som närmast blir steril för jobb och utveckling under rätt lång tid.

Det är alltså två frågeställningar. Den ena är att det är för högt, och det måste vi göra något åt. Den andra är att det med tanke på att den förra rapporten var rätt bra vore givande om man fokuserade på frågorna: Hur kommer man till en bana i skuldsättning som kan bedömas som uthållig? Vad är en uthållig skuldsättning?

Det finns gränsvärden i detta, och det finns skäl att analysera det djupare.

Vi ställer oss bakom rådets slutsatser, och vi kommer att betona vikten av att man när det gäller Sverige fördjupar granskningen om just skuldsättning.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet.

Vi lämnar punkt 10 och går över till punkt 11, Rapport om de offentliga finansernas hållbarhet 2012. Det är en beslutspunkt.

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M):

Det är inte mycket att säga om denna rapport. Sverige, Tyskland, Estland, Lettland och Ungern är de länder som har låg hållbarhetsrisk. Många andra länder har gjort kraftiga förbättringar. Tyvärr beror nog de största förbättringarna på att man har förändrat metodologin för att göra rapporten. Man har i rapporten tagit in positionen för 2014 som grund för S2-beräkningarna, och i dessa antaganden har man räknat med full implementering av samtliga de beslut som utlovats.

Det vore givetvis glädjande om så blev fallet, men när det blir väldigt stora förbättringar på de länder som vi fortfarande känner stor oro för kan man undra om metodologin har valts neutralt eller möjligtvis för att uppnå resultatet att hållbarheten i Europa har blivit bättre. >>> **Hemligt enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 37 DAVID LÅNG (SD):

Ordförande och finansministern! Vi anser att regeringen inte ska ställa sig bakom dessa skrivningar. Vi invänder mot att länder ska pressas av någon annan att se över sina pensionssystem och hälso- och sjukvårdssystem. Det ska vara upp till varje land att låna pengar, straffbeskatta banksektorn, förstatliga sitt näringsliv eller hur man nu vill göra för att finansiera pensionerna. Det ska alltså vara en fråga för varje land oavsett hur man väljer att bära sig åt.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Önskar finansministern kommentera? Inte det.

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i ärendet, men vi noterar avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Med det har vi nått dagordningens slut och ber att få tacka finansministern med medarbetare och önska trevlig helg.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar utbildningsminister Jan Björklund med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Finns det några A-punkter? Nej, det finns det inte.

Då, utbildningsministern, ser vi fram emot en återrapportering från rådsmötet den 26–27 november 2012.

Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Nämnden har fått återrapporten skriftligt, och jag är beredd att svara på frågor och det finns några.

Anf. 41 THOMAS STRAND (S):

Det verkar inte finnas med något om yrkeskvalifikationsdiskussionen. Frågan har tagits upp med utbildningsministern i nämnden tidigare. Vad händer med förhandlingarna? Kan vi få en rapport om det?

Anf. 42 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Som Thomas Strand konstaterar finns det inte med på dagordningen för det möte vi ska ha. Det beror delvis på att det pågår diskussioner mellan olika länder med olika intressen. Frågan kommer att komma upp senare i vår, och då tas den också upp mer formellt i nämnden.

Det handlar om sjuksköterskeutbildningen. Det är där skon klämmer. Idén med yrkeskvalifikationsdirektivet är att det ska bli mer lika när det gäller vad som krävs för olika yrkesutbildningar i Europa. Är man legitimerad sjuksköterska i ett land ska man kunna jobba i hela Europa. Det är den yttersta vitsen med dessa harmoniseringsåtgärder.

Det gäller en lång rad yrkesgrupper. Att jag nämner sjuksköterskorna är för att det är där det har blivit diskussion. En majoritet i Europa tycker som vi, det vill säga att man ska ha tolv års utbildning i grundskola och gymnasium för att vara behörig att komma in på sjuksköterskeutbildningen och att utbildningen ska ligga inom högskolan, precis som vi har det. Det som majoriteten tycker stämmer väl överens med det system som Sverige har.

Det finns ett antal länder som av hävd och tradition har ett annat system. Dit hör Tyskland. När det gäller sjuksköterskeutbildningen kan man nog säga att det är en lägre kvalifikationsgrad för att bli sjuksköterska i Tyskland. Det har som tradition legat inom det som vi i Sverige kanske skulle kalla yrkeshögskola. Det är en mix mellan gymnasium och yrkeshögskola, kan man nog säga.

Men det är inte bara Tyskland, utan det är väl några länder till. Det har gjort att det har blivit en väldig diskussion om detta. Som jag sade till

nämnden när jag fick frågan sist – jag tror möjligen att det var av Thomas Strand eller Marie Granlund – är vår uppfattning att det ska vara en högskoleutbildning.

Det är möjligt att det kommer att sluta så att det tvingas fram en kompromiss där man får acceptera att olika länder gör något olika. Det är möjligt att det slutar där. Vi vet inte i dag. Om det är en tillräckligt stor gruppering som tycker annorlunda är ju EU:s beslutsregler sådana att det inte går att köra över, utan man måste enas. Då kommer man att få acceptera att det är något olika system. Men vi är inte där än.

Den linje vi har driver vi. Men det är klart att ska man analysera kan man se att det finns en risk att man inte kommer att lyckas med harmoniseringen fullt ut i det här skedet på sjuksköterskesidan. Så är det.

Frågan kommer tillbaka till nämnden. Det är först en redovisning i utbildningsutskottet senare under våren.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi går så över till den preliminära dagordningen och börjar med punkt 4, Meddelande från kommissionen: En ny syn på utbildning. Det är en beslutspunkt.

Anf. 44 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Ny syn på utbildning – det låter kanske något mer ambitiöst än vad det är. Det är ett policydokument som vi diskuterar oss samman till och som innehåller ett antal slutsatser för nationernas utbildningsväsen, i vilken riktning vi bör utveckla det hela.

Till skillnad från många andra områden är utbildning, som ni vet, inte ett område där EU har någon beslutanderätt eller lagstiftningsrätt, utan det är varje land som bestämmer om sitt utbildningsväsen. Den här typen av dokument blir då policyskapande. Det är så man får se det. Men de här policyerna har naturligtvis bäring, för vi tar intryck av varandra och lär av varandra.

Jag kan lyfta fram några punkter. Man betonar vikten av koppling mellan utbildningsväsendet och arbetslivet. Jag ska gärna säga att jag ibland blir lite kritisk i de sammanhangen, för det blir nästan bara den kopplingen som blir central. Det har naturligtvis delvis att göra med finanskris, arbetslöshet och annat, men det är klart att utbildning också har ett bildningsvärde, och man bör lägga till det. Det blir väldigt arbetsmarknadsfokuserat i de här dokumenten. Det finns med, men man skulle kanske kunna ha en annan betoning.

Det är en stark betoning, och det har att göra med att nästan alla länder har samma problem som vi själva. Det är många ungdomar som hoppar av skolsystemet och då inte får en färdig utbildning. Det är svårigheter att hela tiden hålla utbildningar, yrkesutbildningar och kanske i synnerhet tekniska utbildningar, moderna och uppdaterade i förhållande till företagen och näringslivet.

Det är ständigt högre krav på arbetsmarknaden när det gäller vad alla måste kunna. Samtidigt är det en grupp ungdomar och vuxna som inte riktigt klarar av de kraven, och de hamnar då utanför. Alla de utmaningar som vi själva upplever finns i samtliga länder i Europa, och det är dem vi brottas med.

För att sammanfatta kan jag säga att detta dokument mycket går ut på att vi måste stärka sambandet och samverkan mellan utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik. Det hänger ihop. Annars får vi ett socialt utanförskap som ingen vill ha.

2012/13:25
8 februari

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i det här ärendet. Vi lämnar punkt 4 och går vidare till punkt 5, Utbildning och kompetens för arbetstillfällen, stabilitet och tillväxt: Europa 2020 och den årliga tillväxtöversikten. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 46 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Det är då inga beslut som ska fattas, utan det blir en debatt. Det är samma sak här. Grundfrågan är: Hur kan utbildningsväsendet medverka till att vi får starkare konkurrenskraft och att fler människor är väl förberedda för arbetsmarknaden?

Som ni ser i sammanfattningen betonas verkligen att full sysselsättning och ökad sysselsättning är de viktigaste målen och att utbildningspolitiken ska inriktas även på detta. Därom finns ingen åsiktsskillnad.

De frågor som är viktiga och som vi kommer att framhålla, naturligtvis, är att vi har höga krav, höga nivåer och höga ambitioner när det gäller utbildningsväsendet men att vi nästan alla har en läxa att göra när det gäller alla de ungdomar som inte klarar av dessa krav och nivåer. Det är utslagning och avhopp från skolan som hänger ihop med till exempel ungdomsarbetslöshet.

Jag tänkte väl också säga, om inte EU-nämnden stoppar mig från det, att detta är ett mycket viktigt perspektiv, men full sysselsättning kan inte vara den enda aspekten på utbildningsväsendet, utan kunskap och bildning i sig är också viktigt.

Anf. 47 THOMAS STRAND (S):

Vi hade överläggning om detta i utskottet förra veckan. Vi har egentligen ingen avvikande mening mot det som utbildningsministern nu har sagt. Däremot gjorde vi en protokollsanteckning som jag vill hänvisa till. Vi förstår att regeringen för fram sin politik och fattade beslut i riksdagen, men på några avgörande punkter har vi en annan uppfattning vad gäller att öka anställningsbarheten i Sverige.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar det som ett medskick från Socialdemokraterna. Är det korrekt? Ja.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade upplägg inför de fortsatta förhandlingarna i frågan. Vi har som sagt noterat ett medskick från Socialdemokraterna.

Vi lämnar med detta punkt 5 och går över till punkt 6, Övriga frågor. Det är en ren informationspunkt.

Anf. 49 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Det centrala för alla är här programmet Erasmus. Det handlar, som ni vet, om att studenter från olika länder kan plugga i andra länder, och då finns det särskilda program inom EU som hjälper till att finansiera detta.

Det här är en informationspunkt just nu, för det är klart att detta avgörs av de förhandlingar som just nu förs i Bryssel om budgetens storlek. Det är svårt att bestämma programmet innan man vet hur mycket pengar det handlar om. Det finns dock ett antal inriktningsdiskussioner som i sig är intressanta oberoende av hur stor den finansiella ramen är.

Den position som Sverige har är förankrad här tidigare, i de diskussionerna. Erasmus för alla har ju uppstått och är alltså dominerat av teoretiska akademiska utbildningar – från början var det helt och hållet fråga om sådana utbildningar. De utbytesprogram som finns inom EU har vidgats till att också handla om yrkesutbildningar och i någon mån det som vi skulle kalla för gymnasiala utbildningar. Då uppstår det en mängd diskussioner, och det blir en dragkamp mellan olika intressen. Ska vi byta namn på programmet? Det kan plötsligt bli en stor symboldiskussion.

Vår uppfattning är att det ska breddas så att det inte bara ska gälla akademiska teoretiska utbildningar. Däremot är namnet Erasmus väldigt väletablerat hos alla. Att byta ut det tycker vi vore dumt. Även om innehållet förändras något är det begreppet så pass känt att det vore dumt att byta begrepp.

En del länder som inte har lika välutvecklade studiestödssystem som Sverige tycker att EU inom ramen för denna budget inte bara borde betala utbildning utan också vara med och garantera studiestöd. Det är så pass många länder som tycker det att jag gissar, om jag ska gissa, att det genom kompromiss kommer att bli någonting åt det hållet.

För det första tycker vi egentligen inte att det behövs. För det andra tycker vi att man ska begränsa den delen, av flera skäl. Ett skäl är mer allmänt. Det kan inte vara så att allting som länderna sysslar med ska EU också göra fast i miniatyr. Det blir ju så. Det blir mycket mindre än vad vi själva gör på studiemedelssidan. Och så ska de ha ett delansvar. På något sätt är det mer renodlat. EU är med och betalar kostnaden för själva utbildningsväsendet i Erasmus. Den andra kostnaden får staterna stå för. Om man ska ta pengar från studentutbyte för att ge till studiestöd blir det mindre studentutbyte till att börja med. Sedan ska man in och finansiera det också.

Det är klart att de länder som inte har studiestödssystem tycker att det här är jättebra, för de får då mer pengar från EU för att bygga upp studiestödssystem. Men vi som har generösa studiestödssystem tycker väl inte att det är så bra.

Östeuropéerna, som inte har det heller, är i och för sig rädda för hur det ska bli. Man får ju detta bara om man studerar i andra länder. Då är några länder i Östeuropa rädda för att alla sticker om det blir mer lukrativt för studenterna att studera utomlands än i sitt eget hemland. Det är förmodligen överdrivet. Vitsen är ju att skapa rörlighet. Det finns många synpunkter på detta.

Vår position, sammanfattningsvis, är att resurserna när det gäller Erasmus för alla bör gå till just utbildning och inte till att finansiera all-

Anf. 50 THOMAS STRAND (S):

Tack för den informationen! Den här frågan har varit uppe i både utbildningsutskottet och EU-nämnden tidigare, i överläggningar. I höstas hade vi en avvikande mening som regeringen anslöt sig till vid sittande möte angående Erasmus för alla.

Det handlade framför allt om en kritik mot att Erasmus för alla är väldigt högskolefierat och tappar bort vuxenutbildningsperspektivet, det informella lärandet, alltså folkbildningen. Regeringen anslöt sig till att driva de frågorna, att höja statusen för just vuxenutbildning eller vuxenlärande, det icke formella lärandet.

Det handlade bland annat om huruvida man skulle ha det som ett eget område, men det handlade även om att budgetmässigt lyfta upp det, alltså att man inom Erasmus för alla skulle ha mer pengar just till den delen. Vi jämförde då med vad skolan eller idrotten ungefär skulle få, om jag kommer ihåg det rätt. När det gäller mobiliteten är just vuxenlärande eller vuxenstuderande lite satt på undantag, för det är framför allt högskolenivån och yrkesutbildningen som rör mobiliteten.

Jag vill fråga vad som har hänt i de diskussionerna med den linje som den svenska regeringen har drivit efter vårt beslut i EU-nämnden. Ser utbildningsministern några framgångar för Sverige i de här frågorna?

Anf. 51 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ja, såtillvida att det inte längre handlar bara om högskoleutbildning, utan det handlar om fler utbildningsformer.

När det gäller just vuxenutbildning driver vi självklart på detta. Man måste dock förstå att när det gäller vuxenutbildning i vår form och i vår mening, det som vi har i Sverige med komvux och folkhögskolor, är det i övriga Europa, lite tillspetsat, närmast en nordisk företeelse. Det finns mycket lite av detta i resten av Europa. Det gör att gehöret för att ha ett utbyte av vuxenstuderande i alla de länder som inte ens har vuxenutbildning är mycket begränsat.

Vi driver på. Utbildning för vuxna betonas numera mycket mer. Vi driver frågan om vuxenutbildning i den svenska meningen med komvux och folkhögskola. Jag ska dock säga att det är svårt att få omfattande gehör för det. För de flesta länder är detta ett slags icke-fråga. Men vi driver på.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Då får vi tacka för informationen under punkt 6. Vi konstaterar att vi har nått dagordningens slut.

Därmed tackar vi utbildningsministern med medarbetare och önskar en trevlig helg.

Innehållsförteckning

1 § Ekonomiska och finansiella frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 BÖRJE VESTLUND (S)	1
Anf. 3 Departementssekreterare EMMA HOLSTAD	1
Anf. 4 BÖRJE VESTLUND (S)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 6 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	2
Anf. 7 LARS OHLY (V).....	2
Anf. 8 Finansminister ANDERS BORG (M).....	2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (M).....	2
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 12 Finansminister ANDERS BORG (M).....	2
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 14 Finansminister ANDERS BORG (M).....	3
Anf. 15 LARS OHLY (V).....	3
Anf. 16 BO BERNHARDSSON (S)	3
Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (M).....	3
Anf. 18 Departementssekreterare EMMA HOLSTAD	4
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (M).....	4
Anf. 20 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	4
Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 22 Andre vice talman ULF HOLM (MP).....	5
Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 24 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 26 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 29 Finansminister ANDERS BORG (M).....	6
Anf. 30 DAVID LÅNG (SD).....	6
Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (M).....	6
Anf. 32 LARS OHLY (V).....	6
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M).....	7
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M).....	8
Anf. 37 DAVID LÅNG (SD).....	8
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	8
2 § Utbildning, ungdom, kultur och idrott (utbildning)	9
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 40 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	9
Anf. 41 THOMAS STRAND (S).....	9
Anf. 42 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	9
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 44 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	10
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 46 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	11
Anf. 47 THOMAS STRAND (S).....	11

Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	11	2012/13:25
Anf. 49	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	12	8 februari
Anf. 50	THOMAS STRAND (S)	13	
Anf. 51	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	13	
Anf. 52	ORDFÖRANDEN.....	13	